

REGULERING AV FISKET ETTER BLÅKVEITE NORD FOR 62° N I 2024

Fiskeridirektøren har forelagt forslaget til regulering av fisket etter blåkveite i 2024 for Sametinget, jf. lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) § 4-3. Sametingets innspill blir vedlagt i sin helhet. Den foreslåtte reguleringen legger til rette for samiske interesser da kystfiskeflåten reguleres som åpen gruppe.

1 SAMMENDRAG

Bestandsutviklingen har vært negativ i en periode, og både kvoteråd og fastsatt kvote ble betydelig redusert for 2024. Den norske kvoten er redusert med 15 %. Reguleringsopplegget for fisket etter blåkveite foreslås i hovedsak videreført i 2024. Fordelingen mellom reguleringsgrupper foreslås videreført. Fiskeridirektøren foreslår at kystflåtens direktefiske reguleres med to perioder, og at det settes av en bifangstavsetning når direktefiske ikke er tillatt. Denne foreslås noe økt for 2024. Foreslåtte maksimalkvoter er redusert med om lag 25 % i forhold til 2023 for kystflåten, mens bifangstavsetningen er noe økt. Trålere og konvensjonelle havfiskefartøy foreslås regulert med fartøykvoter på 66 tonn, en reduksjon på om lag 15 %.

2 FISKET I 2022

Den norske kvoten av blåkveite var i 2022 på 12 975 tonn, hvorav 71 tonn var avsatt til forskning. Trålerne og konvensjonelle havfiskefartøy hadde en samlet gruppekvote på 5 082 tonn. Kystflåten under 28 meter disponerte til sammen 7 622 tonn, hvorav 222 tonn var avsatt til bifangst når det direkte fisket ikke var tillatt. Det ble avsatt 200 tonn til kystfartøy over 28 meter som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket. Tabell 1 viser kvoter, fangst, restkvote og førstehandsverdi av blåkveite fordelt på fartøygrupper i 2022.

Tabell 1: Fangst og førstehandsverdi i 2022

Fartøygruppe	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Verdi (mill. kr)	Antall fartøy
Trålere	5 082	3 212	-115	135,4	41
Konvensjonelle havfiskefartøy		1 985		99,1	25
Fartøy under 28 meter største lengde	7 622	7 943	-321	247,6	509
Fartøy over 28 meter største lengde	200	61	139	2,7	21
Forskningsfangst	71	0	71	0	
Annet					
Totalt	12 975	13 200	-225	484,8	596

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister og konsesjons- og deltakerregister per 19. oktober 2023

I 2022 utgjorde det norske fisket av blåkveite 13 200 tonn, noe som innebærer at totalkvoten ble overfisket med 225 tonn. Førstehåndsverdien var om lag 485 millioner kroner.

3 REGULERINGEN I 2023

På møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite. Denne innebærer at Norge får en andel på 51 %, Russland får 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Videre ble partene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2022 enige om en totalkvote på 23 500 tonn for 2023, og 1 500 tonn til å utføre oppgavene beskrevet i «Joint Norwegian-Russian Scientific Research Program». Med de fastsatte fordelingsnøkklene ga dette en kvote til Norge på 12 735 tonn. 750 tonn av dette var til forskningsformål.

Av den norske kvoten ble 66 tonn avsatt til forskning og 200 tonn til dekning av bifangst for kystfartøy over 28 meter som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket. Kvoten ble videre fordelt med en gruppekvote på 7 481 tonn for kystfartøy under 28 meter største lengde, hvorav 381 tonn ble avsatt til dekning av bifangst når direkte fiske ikke er tillatt. Havfiskefartøy, konvensjonelle havfiskefartøy og trålere, ble tildelt en samlet gruppekvote på 4 988 tonn.

Reguleringen av fisket i 2023 består av følgende elementer:

- Bare fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap, kunne delta i det direkte fisket etter blåkveite.
- Tillatt med et direkte fiske i to perioder fra og med 29. mai til periodekvoten var beregnet oppfisket (14. juni) og fra og med 7. august til periodekvoten var beregnet oppfisket (16. august).
- Fisket i de to periodene ble regulert med periodekvoter på henholdsvis 4 900 i første periode og 2 200 tonn i andre periode.
- Fartøyene ble tildelt maksimalkvoter differensierte etter største lengde som ved periodeoppstart var som følger:

Tabell 2: Maksimalkvoter 2023

Største lengde	Maksimalkvote
0 – 13,9 meter	20 tonn
14 – 19,9 meter	22,5 tonn
20 – 27,9 meter	25 tonn

- Det ble ikke gjort noen refordelinger
- Det ble ikke satt fiskeforbud i områder og perioder på grunn av internasjonale militærøvelser (såkalte «skytevindu»).
- Fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke var tillatt, kunne ha inntil 7 % bifangst av blåkveite beregnet per uke. Bifangsten for konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde var i tillegg begrenset til 20 tonn.
- Fangst av blåkveite utenom direktefisket trekkes fra fartøyenes maksimalkvote
- Trålere og konvensjonelle havfiskefartøy er regulert med en fartøykvote på 79 tonn. Denne kvoten skal også dekke bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

4 UTVIKLINGEN I FISKET I 2023

Tabell 3 gir en oversikt over fangst av blåkkeite fordelt på fartøygrupper per 20. oktober i år. Av Norges kvote på 12 735 tonn, står det ca. 1 235 tonn igjen. Det er ikke registrert forskningsfangst så langt i år. Når det gjelder havfiskeflåten, har 26 konvensjonelle havfiskefartøy og 40 trålere landet fangst så langt i 2023.

Tabell 3: Gruppekvoter, fangst og førstehåndsverdi i 2023

Fartøygruppe	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Verdi (mill. kr)	Antall fartøy
Trålere	4 988	1 586	1 658	70,8	40
Konvensjonelle havfiskefartøy		1 744		95,2	26
Fartøy under 28 meter sl.	7 481	8 097	-616	348,2	505
Fartøy over 28 meter sl.	200	74	126	4,0	9
Forskningsfangst	66	0	66		
Annet					
Totalt	12 735	11 501	1 234	518,3	580

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister og konsesjons- og deltakerregister per 20. oktober 2023

Tabell 4 viser status over fangst, førstehåndsverdi og deltakelse av fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap. Det har blitt landet 316 tonn blåkkeite som bifangst når direktefisket ikke er tillatt. Kystflåtens periodekvoter og bifangstavsetning på til sammen 7 681 tonn er overfisket med 489 tonn.

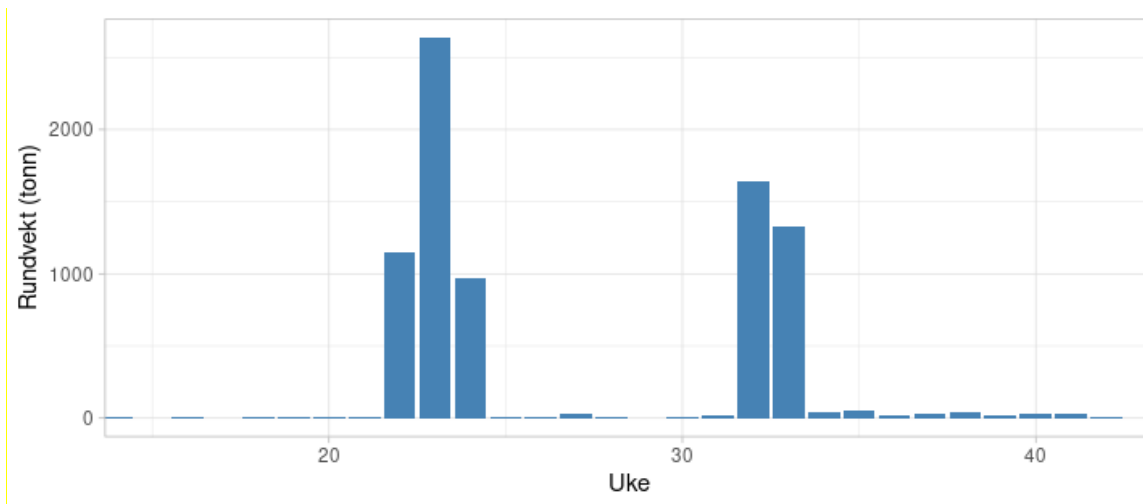
Tabell 4: Fangst og deltakelse av konvensjonelle fartøy under 28 meter største lengde i 2023

	Fangst (tonn)	Antall fartøy
Bifangst før direktefiske	43	75
Direktefiske 1. periode	4 743	346
Bifangst mellomperiode	81	64
Direktefiske 2. periode	2 847	291
Bifangst etter direktefiske	382	91
Totalt	8 097	505

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 20. oktober 2023

Som tabell 4 viser, har 505 kystfartøy landet blåkkeite så langt i år, mot 509 fartøy i 2022. Den reelle deltakelsen i direktefisket har vært noe lavere, siden en del fartøy kun har landet blåkkeite som bifangst.

Deltakelsen og fisketakten i første periode var relativt god. Fisketakten var høy tidlig i perioden, og det direkte fisket ble stoppet fra og med 15. juni. Dette var vesentlig raskere enn året før. Også i andre periode var fisketakten høy, og det direkte fisket ble stoppet 17. august. Også dette var vesentlig raskere enn fjoråret, og fisket ble dessverre stoppet noen dager for sent, slik at periodekvoten ble noe overfisket. Til sammen varte fisket i 5 uker.

Figur 1: Fangst per uke, konvensjonelle fartøy under 28 meter største lengde i 2023
Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 20. oktober 2023

5 BESTANDSSITUASJONEN

5.1 STATUS

Metoden for bestandsestimering ble revidert i 2023, noe som medførte betydelige endringer i estimatene. Biomasseanslagene ble lavere og høstingsraten ble høyere, men trender og fangstråd endres lite. Fangstbar biomasse (lengde ≥ 45 cm) økte fra 2007 til 2014, men har siden vist nedadgående trend. Gytebestanden er om lag på føre-var nivå (B_{pa}). Fisketrykket har vært økende siden 2008 og er på det høyeste nivå i tidsserien, med unntak av ett spesielt år. Høstingsraten er betydelig høyere enn estimatet for maksimalt langtidsutbytte (HR_{MSY}). Rekrutteringen varierer noe, og 2017-årsklassen er estimert svært stor. I den gamle bestandsmodellen ble trolig rekrutteringstoppene overestimert, mens de nå kan være underestimert.

Dette er en langlivet, lavproduktiv art som tilsier et lavt fangstpress. Historisk har kvoter blitt fastsatt høyere enn rådgivningen tilsier, og fangstene har også overskredet kvotene.

5.2 FORVALTNINGSRÅD

Den felles russisk-norske arbeidsgruppen for arktiske fiskeri (JRN-AFWG) anbefaler i henhold til MSY-tilnærming en kvote på 15 560 tonn i 2024. Dette gjenspeiler en fangstrate på 0,134. Dette tilsvarer en reduksjon på om lag 38 % i forhold til avtalt kvote og 16 % i forhold til kvoteanbefalingen i 2023.

6 RAMMEVILKÅR I KVOTEAVTALEN MED RUSSLAND FOR 2024

På møtet i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene som nevnt enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite som gir Norge en andel på 51 %, Russland 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon har fastsatt en totalkvote på 19 750 tonn for 2024, hvilket innebærer en kvote til Norge på 10 823 tonn, hvorav inntil 750 tonn kan avsettes til forskningsformål.

7 REGULERING AV FISKET I 2024

7.1 AVSETNING TIL FORSKNINGSFORMÅL

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2024. Størrelsene på avsetningene til undervisningskvoteordningen, forskningsformål og lærlingskvoter vil først være kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. Disse vil gå til fradrag i totalkvoten, men utgjør etter all sannsynlighet en svært liten andel av totalkvoten, og vil derfor ikke ha betydning for forslaget til regulering.

7.2 FORDELING AV NORSK KVOTE

Etter innføringen av totalkvoter i 2009 ble tidligere regulering som ga 60 % til kystflåten og 40% til havflåten i hovedsak videreført. Fra 2018 ble det innført en gruppekvote for havfiskeflåten og bifangstavsetninger til kystflåten. Dette foreslås videreført i 2024.

For å unngå at totalkvoten overfiskes, er det nødvendig å holde tilbake et begrenset kvantum til uunngåelig bifangst for kystfartøy over 28 meter største lengde. Faktisk fangst fra denne gruppen har i 2020 og 2021 vært om lag 125 tonn, men var i 2022 61 tonn. Per uke 41 var det landet 74 tonn.

Fiskeridirektøren foreslår en avsetning til uunngåelig bifangst for kystfartøy over 28 meter på 200 tonn.

Fiskeridirektøren legger til grunn en tilsvarende fordeling mellom kystflåten og kystfartøy over 28 meter største lengde, konvensjonelle havfiskefartøy og trålere som tidligere år. Mengden bifangst fra kystfartøy under 28 meter har økt betydelig de seneste årene og avsetningen foreslås økt i forhold til foregående år.

Fiskeridirektøren foreslår en kvote på 5 800 tonn for kystflåtens direktefiske etter blåkveite i 2024, samt en avsetning til bifangst på 534 tonn når direktefiske ikke er tillatt.

Videre foreslår fiskeridirektøren at konvensjonelle havfiskefartøy og trålere reguleres innenfor en samlet gruppekvote på 4 223 tonn blåkveite.

7.3 REGULERING AV DET DIREKTE KYSTFISKET

7.3.1 Fangstperiode

Den gjeldende reguleringsordningen i kystfisket har funnet sin form over tid. Fiskeridirektøren finner det hensiktsmessig å videreføre ordningen med å regulere fisket etter blåkveite innenfor avgrensede perioder.

Det direkte fisket har vært tillatt i to perioder de siste 14 årene som det framgår av tabell 5. Det er svært varierende fra år til år hvor raskt fisket avvikles. Fartøyene har kunnet delta i begge periodene, men innenfor respektive maksimumkvoter.

Tabell 5: Antall perioder og antall uker med direktefiske etter blåkveite

År	Antall perioder åpent for direktefiske	Antall uker åpent for direktefiske
2014	To (første periode ikke stoppet)	14
2015	To (første periode ikke stoppet)	12
2016	To perioder	5
2017	To perioder	5
2018	To perioder	7
2019	To perioder	5
2020	To perioder	5
2021	To perioder	13
2022	To perioder	8
2023	To perioder	5

Fiskeridirektøren ba i 2019 om innspill på om fisket kan gjennomføres med en periode. De fleste høringsinstansene mente at to perioder er den mest hensiktsmessige måten å gjennomføre fisket på.

Tilsvarende som inneværende år vil fiskeridirektøren som følge av dette i utgangspunktet foreslå at fisket i 2024 reguleres med to perioder, der fisket stoppes når periodekvotene er beregnet oppfisket. For å ta høyde for perioder med vanskelige vær- og fangstforhold gis fartøyene anledning til å delta i begge periodene.

Fiskeridirektoratet mottok i fjor innspill fra bedriften Andøya Space AS om faste fangstperioder for bedre planlegging av deres oppskytningsaktiviteter. Bedriften ønsket 1. juni og 1. august som faste oppstartsdatoer og evaluering etter 2-3 år. Fiskeridirektoratet var positive til dette og ville tilrettelegge for dette. Varigheten av fangstperiodene vil imidlertid fortsatt være usikker. April/mai og medio august til oktober var spesielt attraktive perioder for oppskytninger.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap gis adgang til et direkte fiske etter blåkveite i to perioder. Første periode fra og med mandag 27. mai og andre periode fra og med mandag 5. august. Fisket stoppes når de respektive periodekvotene er beregnet oppfisket.

Kystflåtens periodekvoter ble i inneværende år fordelt med om lag 70 % i første og 30 % i andre periode. Foregående år var fordelingen 60/40, mens det tidligere år har 70/30 mellom periodene. Med 60/40-fordeling måtte det gjøres refordeling i andre periode for å legge til rette for at periodekvoten skulle bli utnyttet fullt ut. Norges Fiskarlag foreslår i sitt innspill til regulering 60/40, og basert på de siste års fiske, samt kvotenedgangen på torsk. synes det å være liten risiko forbundet med å sette av en større andel til andre periode.

Fiskeridirektøren foreslår at 60 % av kystflåtens kvote kan fiskes i første periode og 40 % i andre periode.

7.3.2 Maksimalkvoter

I årene 2012-2023 har det vært fastsatt følgende maksimalkvoter differensiert etter fartøylengde:

Tabell 6: Maksimalkvoter 2012-2023

Største lengde	Maksimalkvote 2012-2014	Maksimalkvote 2015	Maksimalkvote 2016	Maksimalkvote 2017-2023
0 - 13,9 meter	12,5 tonn	15 tonn	18 tonn	20 tonn
14 - 19,9 meter	15 tonn	17,5 tonn	21 tonn	22,5 tonn
20 - 27,9 meter	17,5 tonn	20 tonn	24 tonn	25 tonn

Ettersom det ikke er innført deltakerbegrensning i fisket etter blåkveite er det potensielt mange fartøy som vil kunne fiske på en forholdsvis liten kvote. Interessen synes å være høyere når kvotene øker. Videre er fisketakten avhengig av vær- og fangstforhold. Disse har vært gode de siste årene. Ved gode fangstforhold og høy deltakelse vil fisket kunne avvikles på svært kort tid. Direktefisket har blitt betegnet som et kappfiske som er lite forutsigbart. Kappfiske bidrar til problemer både i selve fisket og nedstrøms i verdikjeden. Det blir vanskeligere å delta for enkelte fartøy, stor kapasitet favoriseres, det blir økt grad av brukskonflikter og mange kan bli nødt til å gjøre uhensiktsmessige tilpasninger for å få deltatt i fisket. Store landinger på kort tid gir generelt foredlingsbedriftene svakere muligheter til å utnytte råstoffet best mulig, og landindustrien har tidligere ønsket at fisket strekkes ut over tid.

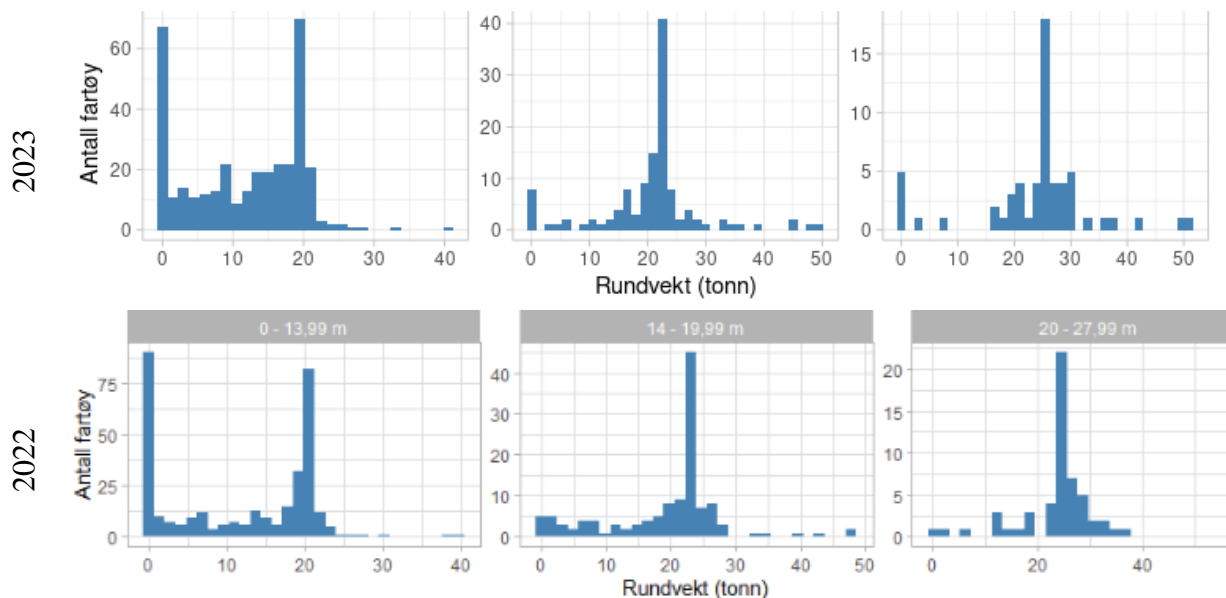
Fisket har blitt avviklet på relativt kort tid de siste årene, med unntak av 2021. Fisketakten var lavere dette året, noe som kan skyldes framskyndet oppstart pga. covid-19-situasjonen, begrensninger som følge av militærøvelser og deltakelse i andre fiskerier. Etter dette har fisketakten vært raskere, med 5 uker i 2023, 8 uker i 2022 og 13 i 2021. Samtidig varte fisket generelt 5 uker i perioden 2016-2020.

Norges Fiskarlag tar til orde for å lukke fisket, mens Norges Kystfiskarlag ønsker å videreføre det åpne fisket. Lukking vil med tradisjonelt benyttede kriterier bare i begrenset grad bidra til å motvirke kappfiskeproblematikken. Denne er i større grad knyttet til overregulering av maksimalkvotene. Det kan også være insentiver til tidlig fiske dersom prisene og fangstratene er høyest tidlig i sesongen. De fleste vil også ønske å gjøre seg ferdig med kvoten relativt raskt, slik at man unngår å måtte delta i to perioder.

Differensiering av gruppekvote på lengdegrupper vil også bidra til en viss grad. Kvoteutnyttelsen er generelt høyere for de større fartøyene, og disse er mindre sårbare for værforholdene, slik at det her kan benyttes lavere overregulering. Det vil fortsatt være betydelig konkurranse mellom fartøyene i spesielt den minste lengdegruppen. Det vil også kreves mer administrativ oppfølging, da fisket må stoppes for hver enkelt gruppe.

Det kanskje viktigste grepet for å motvirke eventuell kappfiskeproblematikk er å finne overregulering der de fleste aktørene som vil delta forventer å kunne nå en ønsket utnyttelse av maksimalkvoten. Da vil de kunne disponere fisket over tid slik de foretrekker. Det er dessverre usikkerhet både i deltagelse og hvor stor fangst de enkelte ønsker. Noen ønsker ikke å utnytte maksimalkvoten fullt ut.

De individuelle fartøyenes kvoteutnyttelse er illustrert i figur 2. Med unntak for de minste fartøyene finner vi at kategorien med de fleste fartøyene har en fangst på om lag maksimalkvoten. Dette gjelder for alle lengdegruppene i kystgruppen. Gjennomsnittsfangsten for de respektive lengdegruppene var 13, 21 og 24 tonn i 2023, mot 12, 19 og 24 tonn i 2022. Dog ble periodekvoten noe overfisket i 2023, som bidro til å øke gjennomsnittlig fangst. Figuren viser at betydelig flere av fartøyene i den minste lengdegruppen bare fikk utnyttet deler av maksimalkvoten. I de øvrige lengdegruppene ser fordelingen av utnyttelsen relativt lik ut, og en betydelig større andel av fartøyene er nær full utnyttelse.

Figur 2: Histogram over fangst per fartøy, konvensjonelle fartøy under 28 meter største lengde i 2022 og 2023. Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 20. oktober 2023

Tidligere deltagelse og implisitt overregulering kan tjene som et utgangspunkt for fastsettelse av maksimalkvoter og beregning av forventet overregulering. Tabell 7 viser antall fartøy med fangst over 0,25 tonn fra mai til og med august i perioden 2020 til og med 2023 og den tilhørende overreguleringen. Deltagelsen falt noe i 2021, men økte betydelig i 2022 og 2023. Med noe reduserte kvoter for direktefiske øker også overreguleringen betydelig.

Tabell 7: Deltagelse og overregulering 2020-2023

Største lengde	2020	2021	2022	2023
0 - 13,9 meter	262	242	277	312
14 – 19,9 meter	134	115	129	124
20 – 27,9 meter	66	62	55	58
«Overregulering»	27 %	15 %	33 %	48 %

I 2024 er det avtalt betydelig kvotenedgang, og det er foreslått satt av noe mer til bifangst. I tillegg er det grunn til å anta at de reduserte torskekvote vil bidra til økt interesse for blåkveitefisket. Fiskeridirektøren foreslår at det settes maksimalkvoter som med en antatt deltagelse som i 2023 gir en overregulering på om lag 35 %. Reduksjonen i maksimalkvotene gjøres proporsjonalt likt for alle lengdegruppene.

På denne bakgrunn foreslår Fiskeridirektøren en reduksjon i de størrelsesdifferensierte maksimalkvoter som vist i tabell 8. Dersom det antas samme deltagelse og fangst som i 2023,

men fartøyenes fangst avgrenses oppad av de foreslåtte maksimalkvotene er predikert fangst 6 270 tonn. Dette er noe høyere enn foreslått direktefiskekvote. Det er vanskelig å forutsi hvor mange fartøy som vil delta. Spesielt vil vær og markedsforhold spille inn, med det er også rimelig å forvente at reduserte torskekvoter vil bidra til økt deltagelse.

Dersom det i tillegg til dette gis mulighet for kvotefleksibilitet mellom år vil problematikken rundt kappfiske kunne reduseres gjennom at det kan gis maksimalkvoter med større sikkerhet for at de fleste fartøyene kan utnytte disse fullt ut. Også regulering uten stopp mellom perioder vil kunne bidra til dette.

Tabell 8: Forslag til maksimalkvoter i 2024

Største lengde	Maksimalkvote
0 - 13,9 meter	15,0 tonn
14 – 19,9 meter	16,9 tonn
20 – 27,9 meter	18,75 tonn

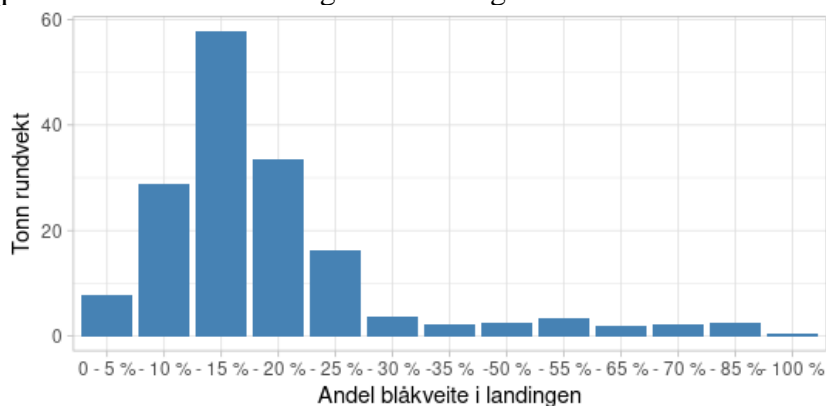
Fiskeridirektøren foreslår maksimalkvoter som gitt i tabell 8.

7.3.3 Bifangst i kystgruppen

Mengden blåkkeite som har medført inndragning har økt de senere årene. Dette kan indikere at fiskeflåten i økende grad opplever problemer med å holde andelen blåkkeite innenfor grenseverdien på 7 %. Fiskeridirektoratet indikerte i reguleringsmøtet i 2022 at dette forholdet skulle følges opp fremover.

Andelen blåkkeite i landingene varierer betydelig og er generelt høyest i oktober for så å falle til lave nivå i november og desember. I all hovedsak har andelen vært under 7%, men de seneste årene har denne økt, og fra og med uke 37 inneværende år har om lag halvparten av landingene hatt mer enn 7 %. Det er viktig å tilrettelegge for at all fangst rapporteres og at fisket kan gjennomføres. Myndighetene vil derfor fortsette å følge opp dette forholdet fremover. I denne forbindelse er mengden som avsettes til bifangstfiske økt.

Det er et relativt lite antall fartøy som står for en betydelig del av bifangsten. I 2023 er det 4 fartøy som har landet over 10 tonn blåkkeite hver. I all hovedsak landes blåkkeite i denne perioden med innblanding mellom 6 og 20 %.

Figur 3: Mengde blåkkeite og andelen blåkkeite i landingene fra uke 37 i 2023.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre ordningen med at fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke lenger er tillatt, kan ha inntil 7 % blåkveite om bord til enhver tid, ved avslutning av fisket og av landet fangst.

Fiskeridirektøren foreslår at ordningen med ukeavregning for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap og som leverer flere ganger pr. uke, videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår at blåkveite tatt som bifangst når det ikke er adgang til direktefiske, går til fradrag i det enkelte fartøys maksimalkvote i det direkte fisket.

Gruppen konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde utgjør 65 fartøy. Dersom disse skal tildeles en kvote som skal kunne tas i et direktefiske, vil det innebære et betydelig kvantum på bekostning av de øvrige gruppene. Etter fiskeridirektørens oppfatning er det ikke hensiktsmessig med en liberalisering av reguleringen for denne gruppen. Det legges da også til grunn at rederne ved utskiftning til større fartøy gjorde et valg som innebar at de ikke kan delta i et direktefiske etter blåkveite.

Fiskeridirektøren foreslår at konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde ikke kan ha mer enn 18,75 tonn blåkveite som bifangst i løpet av 2024.

7.4 REGULERING AV FISKET FOR TRÅLERE OG KONVENSJONELLE HAVFISKEFARTØY

Inneværende år har trålere og konvensjonelle havfiskefartøy kunnet fiske og lande en fartøykvote på 79 tonn blåkveite. Denne kvoten skal også dekke eventuell bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

Deltakelsen til trålere og konvensjonelle havfiskefartøy har i foregående år vært forutsigbar og ganske stabil. De fleste fartøyene har utnyttet kvoten godt. I 2022 (2021) deltok 41 (38) trålere og 25 (22) konvensjonelle havfiskefartøy. Så langt i 2023 har 40 trålere og 26 konvensjonelle havfiskefartøy landet fangst av blåkveite. Det er nå registrert 38 tråltillatelser og 26 konvensjonelle havfiskefartøy. Med redusert torskekvote er det rimelig å forvente at alle fartøyene deltar og at alle tar hele sin kvote. Det foreslås derfor ingen overregulering for 2024, ned fra 4,5 % i 2023.

For 2024 foreslår fiskeridirektøren at trålerne og konvensjonelle havfiskefartøy tildeles en fartøykvote på 66 tonn blåkveite. Denne kvoten kan fiskes i et direktefiske, men må også dekke bifangst i andre fiskerier.

7.5 FREMMEDSTOFFER I BLÅKVEITE

Havforskningsinstituttet har foretatt en basisundersøkelse for blåkveite ved prøvetaking i perioden 2006-2008. Det er gjennomført oppfølgingsundersøkelser i perioden 2011-2015 og i 2017-2023.

På bakgrunn av resultatene fra basisundersøkelsen og oppfølgingsundersøkelsene ble det bestemt å stenge for fiske etter blåkveite, først et område ved Trænadjupet i 2011, og deretter

et område langs Eggakanten utenfor Lofoten i 2012. Disse stengningene ble videreført fram til og med 2015.

Undersøkelsene har vist at det er betydelig variasjon i nivåene av dioksiner og dioksinlignende PCB i blåkkeite fra år til år i alle områder som er undersøkt. Generelt er det vist at nivåene har vært høyest for prøver av fisk fanget i perioden 2006-2008 og i 2012, mens blåkkeite fanget i 2011, 2013 og 2014 har hatt lavere verdier. Analysene fra 2015 viste et stabilt lavere nivå, og Mattilsynet anbefalte derfor at de to områdene kunne åpnes for fiske i 2016. Etter dette har ingen områder blitt stengt på denne bakgrunn.

Det vil fremdeles være behov for tett overvåkning av nivåene av fremmedstoffer, særlig dioksiner og dioksinlignende PCB. I 2020 til 2022 har HI tatt prøver av blåkkeite fra områder vest av Svalbard, langs eggakanten rundt 73°N, utenfor Øst-Finnmark og ved Trænabanken. I 2023 ble det ikke tatt prøver ved Trænabanken. Resultatene for 2020-2022 og de foreløpige for 2023 (noen få prøver er ikke analysert for organiske miljøgifter), viser at nivåene av miljøgifter i blåkkeite fra disse områdene ligger godt under grenseverdiene for mattrygghet. Bare noen få enkeltfisk har verdier over grenseverdiene for kvikksølv.

7.6 RØKTINGSFREKVENS

Røktingsfrekvensen av garn i blåkkeitefiske varierer med område, tilgjengelighet, værforhold og andre faktorer. I mange tilfeller bidrar dette til betydelig kortere røktingsfrekvens tidlig i fisket enn hva som er maksimalt tillatt. Dette er gunstig av hensyn til både kvalitet og mer optimal høsting. Fiskeridirektoratet finner det likevel riktig å minne om at blåkkeitegarn skal røktes minst annen hver dag. Dette primært av dyrevelferdshensyn, men forsøk har vist at bunndyr, fortrinnsvis lus, kan angripe fisken allerede i en tidlig fase, noe som igjen kan føre til redusert kvalitet, samt uakseptabelt utkast.

7.7 TAP AV GARN

Garn- og linefiske etter blåkkeite foregår på store dyp (500 – 800 meter), ofte med utfordrende driftsforhold som kan medføre tap av fiskeredskap. Gjenfinningsforsøk, slik høstingsforskriften krever, er ofte svært utfordrende, og mange gjør derfor ikke slike forsøk. Dette medfører spøkelsesfiske og unødig beskatning. Erfaring viser også at blåkkeitegarn opprettholder fiskeevnen lengre enn andre garn som følge av at det er lite begroing på store dyp samt liten annen fiskeriaktivitet. Oppsummert er blåkkeitefiske med garn- og line særlig utsatt for tap og hvor garn utgjør en langvarig fare for spøkelsesfiske og ytterligere fastheking med tap, dersom dette ikke blir gjenfunnet og fjernet.

Fiskeridirektoratets opprensningstokt klarer å fjerne det meste av blåkkeitegarn som er meldt mistet, men ikke alt. Strøm og avdrift, samt fiske fordelt over to perioder medfører at det kan være flere tap i samme posisjonsområde. I tillegg ser vi at ikke alle melder sine tap i henhold til § 68 i høstingsforskriften. Summen av dette kan medføre at ikke alle tap er kjent ved opprensning, og at det kan være utfordrende å identifisere riktig eier for tilbakelevering.

Erfaringene fra opprensningstoktet er at det er betydelige tap av garn i blåkkeitefisket, at innmeldingen av tap kan være mangelfull og at det er utfordringer med å finne riktig eier. Et krav om merking av garn kan bidra til å bedre denne situasjonen, og Fiskeridirektoratet vil gjennomføre en høring om merkekrav snarlig.